

Opas Green Care -palveluiden tuottajalle

Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Green Care -toiminta Suomessa	4
3 Mitä Green Care -palveluiden tuottajalta vaaditaan?	6
3.1 Yrityksen perustaminen	6
3.2 Lait ja säädökset	8
3.3 Laatu	14
3.4 Koulutus	15
3.5 Tilat ja ympäristö	16
4 Minkälaisille Green Care –palveluille on kysyntää?	17
4.1 Kysely Green Care –palveluiden ostajille	17
4.2 Green Care –palvelut Suomessa	19
4.2.1 Eläinavusteiset toimintamuodot	20
4.2.1.1 Eläinavusteinen terapia	21
4.2.1.2 Eläinavusteinen toiminta	22
4.2.2 Puutarha-avusteiset toimintamuodot	24
4.2.3 Luontoavusteiset toimintamuodot	24
4.2.4 Maatila-avusteiset toimintamuodot	25
4.2.5 Muut Green Care –palvelut	26

1 Johdanto

Luonnon monimuotoisten elementtien hyödyntäminen on vähitellen noussut yhteiskunnassamme uudelleen pinnalle hyvinvointivaltion rakenteiden muuttumisen myötä. Luonnon tavoitteellista hyödyntämistä ihmisen hyvinvoinnin tukemisessa on alettu kutsua käsitteellä Green Care. Hyvinvointivaltion syntyminen loi aikoinaan laitosmaisia terapiamalleja aikaisemmin käytettyjen luontoon nojaavien hoitojen tilalle, mutta nyt on kuitenkin alettu jälleen arvostaa luonnon ainutlaatuista hoivaavaa ja terapeutista merkitystä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. (Ilmarinen, Kirveenummi, Soini & Yli-Viikari 2011, 320.) Tämän vuoksi luonnon elementtejä voitaisiin sisällyttää enemmän myös nykypäivän hektiseen ja alati kehittyvään elämäntapaan ja työelämään. Monialaisella yhteistyöllä ja oikealla asenteella voi helposti saada esiin luonnon elvyttäviä vaikutuksia eri asiakasryhmien parissa, mutta myös riittävä lisäkoulutus toiminnanharjoittajalle voi olla paikallaan toimintamuodosta riippuen.

Tämän oppaan avulla pyritään edistämään luonnon hoivaavien elementtien hyödyntämistä erilaisten kuntoutusta tarvitsevien ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien parissa. Opas tarjoaa Green Care -yrittäjyydestä kiinnostuneille selkeän ja tiiviin tietopaketin, josta löytyy tarvittavaa tietoa yritystoiminnan käynnistämiseksi. Oppaasta löytyy yleistä tietoa Green Care –toiminnan nykytilanteesta Suomessa ja erityisesti Keski-Pohjanmaalla sekä Oulun Eteläisessä, perustietoa yrittäjyydestä, johdatusta hyödyllisiin lakeihin ja eri toimintamuotojen esittelyä sekä tietoa siitä, mitä ne edellyttävät palveluiden tuottajilta. Oppaan tekemisessä on hyödynnetty kyselyä Green Care –palveluiden ostajille (esimerkiksi kunnille ja kuntayhtymille), jonka avulla oppaassa on voitu huomioida heidänkin näkemyksensä ja toiveensa sekä paikalliset Green Care –palvelutarpeet. Opas on tehty sosiaalialan opiskelijoiden toimesta, joten esimerkiksi kappaleessa 3.2 Lait ja säädökset, painottuvat sosiaali- ja terveysalan palveluita koskevat lait. Tästä huolimatta oppaasta löytyy hyödyllistä tietoa muidenkin alojen Green Care –palveluiden tuottajille.

2 Green Care -toiminta Suomessa

Green Care (GC) on käsite, joka kattaa useita erilaisia tapoja toteuttaa luontolähtöistä hyvinvointitoimintaa. Green Care –toiminnassa luontoa käytetään tavoitteellisesti ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Green Care –toiminnan perusta ovat erilaisissa ympäristöissä, esimerkiksi metsässä puutarhassa tai maatilalla, mutta myös kaupungeissa tai sisätiloissa, käytettävät luontolähtöiset menetelmät. Hyvinvointivaikutukset muodostuvat Green Care –toiminnassa luonnon elvyttävyyden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisyyden kautta. Green Care –toiminnan perusedellytyksiä ovat tavoitteellisuus, ammatillisuus ja vastuullisuus. (VoiMaa!.)

Suomalaisen Green Care –toimintatavan peruselementit ovat luonto, toiminta ja yhteisö. Luonto itsessään tai siellä tapahtuva toiminta auttaa vahvistamaan ja nopeuttamaan hyvinvointia tukemaan asetettuja tavoitteita. Luonto ja eläimet tarjoavat monipuoliset ja virikkeelliset puitteet tekemiseen, elämysten kokemiseen ja uusien asioiden opetteluun. Luonnossa tapahtuva tekeminen sekä aktivoi että tuottaa mielihyvän tunteita. Luonnossa toimiminen voi myös olla passiivisempaa, kuten havainnointia ja rauhoittumista, asiakkaan tarpeiden mukaan. Green Care –toiminnassa tärkeä rooli on siinä muodostuvalla yhteisöllä. Tuntemus osallisuudesta voi syntyä vuorovaikutuksessa niin ihmisten, eläinten kuin luontoympäristönkin kanssa. (Soini & Vehmasto 2014, 13.)

Suomalaisen Green Care –toimintatavan perusedellytykset ovat tavoitteellisuus, ammatillisuus ja vastuullisuus. Toiminnassa asetetut henkilö-/ryhmäkohtaiset tavoitteet määräytyvät palvelu- ja asiakastyypin mukaan, ja niiden toteutumista tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Laadukkaiden palveluiden tarjoamiseksi asiakastilanteiden hallinta ja asiakkaan aito kohtaaminen ovat tärkeitä kaikille alan palveluita tuottaville. Edellä mainittujen lisäksi jotkin palvelumuodot vaativat yrittäjältä palvelun tuottamiseen soveltuvaa koulutusta ja/tai yhteistyötä eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Olennainen osa laadukasta palvelua on myös vastuullisuus sisältäen sekä ympäristövastuullisuuden että sosiaalisen vastuullisuuden. Vastuullisessa toiminnassa asiakkaiden ja eri sidosryhmien tarpeiden huomioimisella pyritään johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti tukemaan sosiaalista, ekologista, kulttuurista ja taloudellista kehitystä. (Soini & Vehmasto 2014, 14.)

Green Care –palvelut voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään, luontovoimaan ja luontohoivaan. Luontovoiman palvelut painottuvat suurimmaksi osaksi virkistys- ja hyvinvointipalveluihin, joten kuntoutumiseen tarkoitettuja palveluja ei siinä juurikaan tarjota. Luontovoiman palveluilla ei ole julkista palvelunjärjestämistä vastuuta ja palvelun ostajat ovat yleensä yksityisiä, eivätkä kovin haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita. Palveluilta he hakevat yleensä virkistystä ja hyvinvointia, ja palveluiden tavoitteena onkin voimaannuttaa ja ennalta ehkäistä esimerkiksi syrjäytymistä. Luontovoiman palveluita ohjaavat yleensä vapaaehtoiset laatujärjestelmät, eivät niinkään lait ja säädökset. Palvelun tuottajilta vaaditaan sosiaali- ja terveysalan koulutusta. (Vehmasto 2013.)

Luontohoivan palvelut ovat yleensä erilaisia hoivan ja kuntoutuksen palveluita (Soini & Vehmasto 2014; Vehmasto 2013). Ne kuuluvat julkisen sektorin palveluiden järjestämistä vastuulle. Näitä palveluita ohjaavat monet lait ja säädökset, joista kerromme muutamia esimerkkejä seuraavassa luvussa kohdassa 3.2 Lait ja säädökset. Luontohoivan palveluiden tuottajilta vaaditaan yleensä myös jonkinlaista sosiaali- tai terveysalan koulutusta tai yhteistyötä näiden alojen ammattilaisten kanssa. (Soini & Vehmasto 2014, 15.) Palvelun ostaja yleensä tarjoaa käyttäjälle palvelua, eikä käyttäjällä ole aina mahdollisuutta valita palvelun muotoa itse. Luontohoivan palveluiden käyttäjät voivat olla esimerkiksi syrjäytyneitä, hoivan ja kuntoutuksen tarpeessa olevia tai muulla tavalla haavoittuvassa asemassa. (Soini & Vehmasto 2014, 15.) Kuntoutus, hoiva ja hoito sekä ennaltaehkäisy ovat esimerkkejä luontohoivan palveluiden yleisimmistä tavoitteista (Vehmasto 2013).

3 Mitä Green Care -palveluiden tuottajalta vaaditaan?

3.1 Yrityksen perustaminen

Suunniteltaessa yrityksen perustamista tulee yrittäjäksi aikovan tuntee hyvin se toimiala, johon hänen yrityksensä kuuluu. Yrittäjyydessä vaadittavia tärkeitä taitoja ovat taloushallinnon perusteet, hinnoittelu, budjetointi ja markkinointi. Etua yrittäjälle on siitä, että hän osaa muotoilla tarjoamistaan palveluista selkeitä palvelupaketteja sekä verkostoitua alueen muiden yrittäjien ja ostajatahojen kanssa. Muita huomioon otettavia asioita ovat myös rahoituksen järjestämistä koskevat asiat, riskien tiedostaminen ja niiden hallinta sekä ajankäytönhallinta. Erityisesti sosiaali- ja terveysalan yritystoiminnassa on tärkeää myös yritystoiminnan luvanvaraisuuden selvittäminen. Green Care – yrityksen liikeidea, tavoitteita ja toimintaa on helpompi suunnitella, toteuttaa ja markkinoida, kun perehtyy hyvin yrittäjyyteen liittyviin perusasioihin. (Suomen Uusyrityskeskukset 2014.) Yrityksen toiminnan alkaessa markkinoinnilla on hyvin suuri merkitys myynnin edistämisen ja tiedottamisen kannalta. Tässä vaiheessa markkinointi tulee yleensä melko kalliiksi, mutta maksaa itsensä onnistuessaan takaisin. Markkinoinnin tulee olla yhtenäistä ja selkeää. (Kainlauri 2007, 79.) Hyviä yrityksen markkinointikeinoja voivat olla esitteet, mainokset, sähköinen mainonta ja messuosallistumiset (Kainlauri 2007, 85).

Muita huomioon otettavia asioita ovat myös rahoituksen järjestämistä koskevat asiat, riskien tiedostaminen ja niiden hallinta sekä ajankäytönhallinta. Erityisesti sosiaali- ja terveysalan yritystoiminnassa on tärkeää myös yritystoiminnan luvanvaraisuuden selvittäminen. Green Care –yrityksen liikeidea, tavoitteita ja toimintaa on helpompi suunnitella, toteuttaa ja markkinoida, kun perehtyy hyvin yrittäjyyteen liittyviin perusasioihin. (Suomen Uusyrityskeskukset 2014.)

Yrittäjäosaamista voi hankkia ja päivittää erilaisilla yrittäjäkursseilla. Kursseja on hyvin tarjolla eri tahojen järjestämänä.

Yrittäjäksi aikovan kannattaa ottaa selvää omalla alueellaan järjestettävistä kursseista.

Lisätietoa yrittäjäkursseista:

http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/yrittajaksi_kouluttautuminen/index.html

<http://www.syo.fi/yrittajyys>

Yritystä perustaessa on tärkeää huomioida, millaisille Green Care -palveluille alueella on kysyntää. Kysyntää voi selvittää esimerkiksi ottamalla yhteyttä kuntaan tai kuntayhtymään, Kelaan tai työvoimapalveluihin (TE-toimistot, työvoiman palvelukeskukset). Green Care -yrittäjyyttä voidaan hyvin soveltaa eri toimialoille yrittäjän pohjakoulutuksesta riippuen. Toimialoja voivat esimerkiksi olla terapia-, kuntoutus-, sosiaali-, mielenterveys- sekä matkailu- ja hyvinvointipalvelut. (Green Care Finland ry.) Myös yritys- ja yhteisömuotoja voi Green Care -toiminnassa olla erilaisia, esimerkiksi osakeyhtiö, toiminimi tai maatalousyritys (Verohallinto 2011.)

Lisätietoa yritysmuodoista ja yrityksen perustamisesta:

http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Perustaminen

http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/Perustamisopas_2014_web.pdf

Perustettuasi yrityksen kannattaa huomioida kattava tiedottaminen yrityksen tarjoamista palvelukokonaisuuksista. Lisäksi on hyvä tuoda esille tietoa ja näyttöä Green Care -toiminnasta ja sen vaikuttavuudesta. Myös tutustumismahdollisuudet yrityksen toimintaan esimerkiksi avointen ovien muodossa lisäävät yrityksesi tunnettavuutta alueellasi. Tärkeää on kiinnittää huomiota tiedon ajankohtaisuuteen, ja siihen, että se tavoittaa mahdollisimman suuren lukijakunnan, esimerkiksi ilmoituksin ja artikkelein paikallislehdissä tai tiedottamalla sosiaalisessa mediassa. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

3.2 Lait ja säädökset

Kaikessa Green Care -toiminnassa painottuu vastuullisuus ja laadunvalvonta. Näiden turvaamiseksi toiminnan tulee perustua tiettyihin lakeihin ja säädöksiin. Luontohoivaan kuuluvia Green Care -palveluita koskevat monet lait ja säädökset, sillä niiden peruslaatuvaatimukset ovat samat kuin muillakin menetelmillä tuotetuilla sosiaali- ja kuntoutuspalveluilla. Esimerkiksi palvelun ostajan vaatimukset ja eri ammattikuntien eettiset ohjeet ohjaavat erilaisten menetelmien käyttöä sosiaali- ja kuntoutuspalveluissa. (VoiMaa!.)

Luontovoimaan lukeutuvia palveluita ohjaava lainsäädäntö on usein väljempää kuin luontohoivaan liittyvissä palveluissa. Näissä palveluissa lainsäädäntö koskee lähinnä kuluttajan turvallisuutta ja oikeuksia, kuten kuluttajansuojalaki (38/1978). Toimintaa ohjaavat usein myös erilaiset vapaaehtoiset laatujärjestelmät, kuten valtakunnallinen pienyritysten laatumerkki Maakuntien Parhaat. Nämä laatujärjestelmät kertovat kuluttajalle usein toiminnan laadukkuudesta ja luotettavuudesta. (VoiMaa!.)

Tässä osiossa kerrotaan erilaisista Green Care –palveluita ohjaavista laeista ja säädöksistä. Seuraavat lait ja säädökset eivät koske kaikkia Green Care –toimintamuotoja.

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005) ja valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (804/1992)

Luontohoivaan kuuluvien Green Care- palveluiden tuottajilta edellytetään yleensä tehtävään sopivaa koulututusta, jota ohjaa laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005) ja asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista (804/1992) (VoiMaa!; Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005; Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista 804/1992). Lain ja asetuksen tarkoituksena on varmistaa sosiaalihuollon asiakkaan saama hyvä palvelu tarvittavan koulutuksen ja perehdytyksen saaneen ammattitaitoisen henkilöstön ohjauksessa (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005; Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista 804/1992).

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920804>
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>

Sosiaalihuoltolaki (710/1982) ja -asetus (607/1983)

Sosiaalihuoltolaki määrittää sosiaalihuollon tehtävät ja sosiaalihuollon järjestämistä, valvontaa ja suunnittelua koskevat asiat (Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710). Sosiaalihuoltoasetus tukee sosiaalihuoltolakia (Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607).

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820710>

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830607>

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Lain tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon asiakkaan asiakaslähtöistä palvelua ja turvata asiakassuhteen luottamuksellisuus. Tämän lain nojalla sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada hyvää palvelua ja kohtelua sosiaalihuollossa. Lakia käytetään sekä viranomaisen että yksityisten palveluntarjoajien järjestämään sosiaalihuoltoon. Laki sisältää pykälää muun muassa aiheista asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet sekä salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812.)

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Kuluttajansuojalaki (38/1978)

Kuluttajansuojalaki koskee kulutushyödykkeiden, eli tavaroiden, palveluksien ja muiden hyödykkeiden ja etuuksien tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajalta kuluttajalle. Edellä mainittuun lakiin on kirjattu myös hyvän tavan mukaisesta markkinoinnista ja menettelystä asiakassuhteessa sekä kuluttajankaupasta. (Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38.)

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038>

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)

Yksityisiä sosiaalipalveluja käyttävän asiakkaan oikeus laadultaan hyviin palveluihin varmistetaan tämän lain avulla. Laissa käsitellään muun muassa yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamista, palvelujen tuottamista koskevia lupia ja ilmoituksia sekä palvelujen valvontaa. Esimerkiksi yksityisten sosiaalipalvelujen tarjoajan on laadittava toimintaansa tarkkaileva omavalvontasuunnitelma. Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) annetaan lisätietoja yksityisten sosiaalipalvelujen toteuttamisesta. (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011.)

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110922>

Perhehoitajalaki (312/1992)

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka antaa kodissaan sosiaalihuoltolain (710/82) 25 §:ssä tarkoitettua perhehoitoa. Perhehoitajalaki määrittää muun muassa perhehoitajan palkkion, kustannusten korvauksen sekä sen mitä perhehoitajan toimeksiantosopimuksessa tulee tulla ilmi. (Perhehoitajalaki 312/1992.)

Lisätietoa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920312>

Omavalvonta-suunnitelma

Yksityisten sosiaalipalveluyritysten omavalvontasuunnitelmaa valvoo sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira. Kirjallisesti laaditun omavalvonnan avulla yksityiset yritykset voivat kehittää ja seurata palvelujensa laatua. Perusideana on, että omavalvonnan avulla voidaan puuttua palveluissa esille tulleisiin epäkohtiin ja riskeihin tarpeeksi ajoissa, tunnistaa ne, ehkäistä ja korjata. Omavalvontasuunnitelman laatimisessa auttaa Valviran laatima ohje sekä erillinen lomakepohja. Valvira saa antaa omavalvontasuunnitelmaa koskevia määräyksiä sen sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta. (Valvira.)

Lisätietoa:

http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/sosiaalihuolto/omavalvonta

Kelan vaikeavammaisten avoterapiastandardi

Vammaisten avoterapiastandardin tavoitteena on taata Kelan kautta kuntoutukseen tuleville laadukkaat avoterapiapalvelut ja kuntoutujan oikeudet. Kuntoutujan tilanne täytyy ottaa kokonaisuudessaan huomioon kuntoutuksen tavoitteita asetettaessa, esimerkiksi hänen kuntoutustarpeensa ja tavoitteensa sekä työ-, opiskelu- ja elämäntilanteensa. Standardissa on kuvattu yleisellä tasolla Kelan kuntoutuspalvelujen perusasioita, muun muassa kuntoutujaa, kuntoutusprosessia sekä Kelan ja palveluntuottajan osuutta kuntoutujan kuntoutusprosessissa. Tähän standardiin vaikuttaa ensisijaisesti Kelan kuntoutusta koskeva lainsäädäntö ja etuusohjeet, koska kyse on siitä kenelle ja mitä kuntoutusta Kela järjestää. (Kela 2010.)

Lisätietoa:

<http://www.kela.fi/documents/10180/12149/avostandardi19.1.2010.pdf>

Laatusuosituksset

- Ikäihmisten palvelujen laatusuositus
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3672.pdf&title=Ikaihminen_palvelujen_laatusuositus_fi.pdf
- Lastensuojelun laatusuositus
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=9882186&name=DLFE-30055.pdf
- Vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuositus
<http://www.thl.fi/documents/10542/471223/asumispalveluiden%20laatusuositus.pdf>

Eläinavusteiseen toimintaan liittyviä säädöksiä

Terapialaamojen ja -alpakoiden sertifiointiohjelma

Terapiassa tai eläinavusteisessa toiminnassa käytettävät eläimet testataan, jotta toiminta olisi tarkoituksenmukaista ja mahdollisimman turvallista. Eläimet testataan yksilölliset ominaisuudet huomioonottaen, mutta testin tulee sisältää tiettyjä, terapiaeläimen kannalta olennaisia tapahtumia. ALAT -terapia-alkoille ja -laamoille erityisen tärkeää on, että eläin on ruumiillisesti ja psyykkisesti kestävä, ei stressaannu uusissa tilanteissa, antaa koskettaa ja taluttaa itseään, eikä säikähdä uusia asioita tai kovia ääniä. Koulutuksen saanut eläimen ohjaaja tuntee laamansa/alpakkansa hyvin ja osaa valita luonteeltaan sopivimman yksilön eri tapahtumiin/tilanteisiin. (ALAT Terapia-alkat ja -laamat.)

Lisätietoa:

<http://www.alat.fi/>

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan eettiset ohjeet

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys on laatinut toiminnan tarkoituksenmukaisuuden, laadun ja turvallisuuden takaamiseksi toiminnalle eettiset ohjeet. Eettisissä ohjeissa nostetaan esiin toiminnan ohjaajan asianmukainen koulutus (täydennyskoulutus), sekä ohjaajan vastuu toteuttamastaan asiakkaan tavoitteita tukevasta toiminnasta. Asiakassuhde on luottamuksellinen (ohjaajan vaitiolovelvollisuus), ja toimintaa ja tavoitteiden täyttymistä arvioidaan säännöllisesti. Toiminnassa käytettävien hevosten/ponien tulee olla tehtävänsä soveltuvia ja koulutettuja, ja niiden varusteiden tulee olla hyvin huollettuja ja turvallisia. Ohjaajan on tärkeää myös tuoda asiakkaalle tai hänen huoltajalleen esiin toimintaa koskevat periaatteet sekä mahdolliset riskit. (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry.)

Lisätietoa:

http://files.kotisivukone.com/hevostoiminta.kotisivukone.com/UUDET_TIEDOSTOT/eohjeet_logopaperilla.pdf

Kaverikoirien testaustoiminta

Kaverikoiratoiminnassa ei ole kyse ammattimaisesta terapiasta, vaan kaverikoirat ovat tavallisia kotikoiria ja niiden omistajat vapaaehtoisia ”maallikkoja”. Kaverikoiratoimintaan osallistuvalla koiralla edellytetään tehtävään sopivaa luonnetta, ja sekä koira että hänen omistajansa saavat riittävän perehdytyksen kaverikoiratoimintaan joko kaverikoirakurssin suorittamalla tai kouluttautumalla paikkakunnalla toimivassa kaverikoiraryhmässä. (Suomen Kennelliitto ry.)

Lisätietoa:

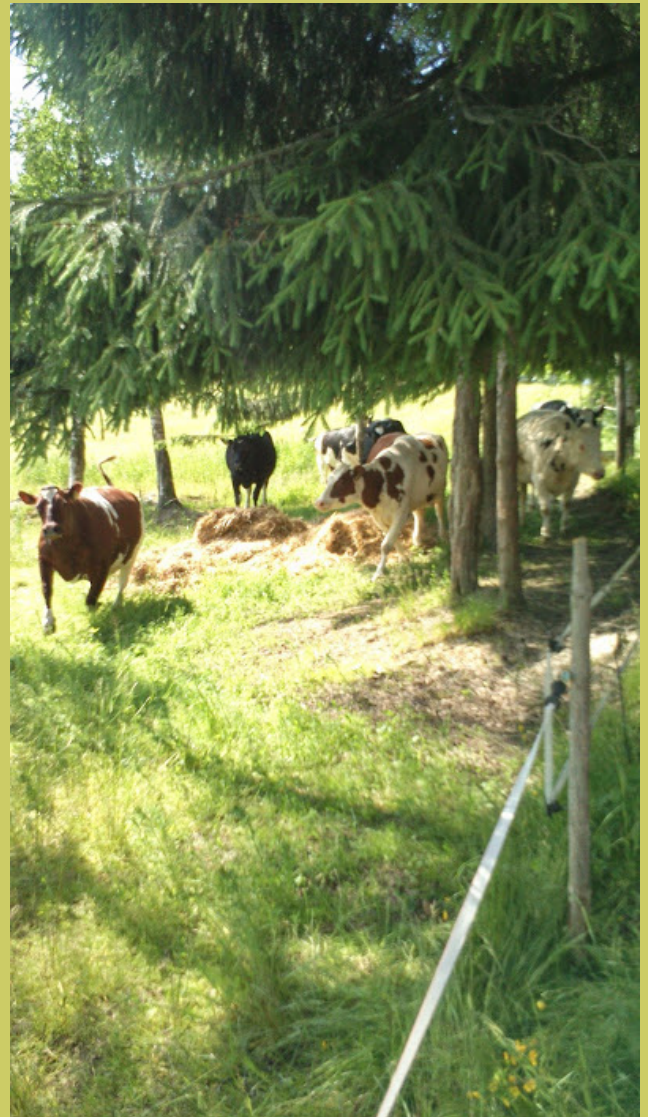
<http://www.kennelliitto.fi/kaverikoirat>

3.3 Laatu

Laatu on moniulotteinen käsite, joka voidaan määritellä monella tavoin. Kyse on kuitenkin pitkälti ominaisuuksista, jotka liittyvät palvelun tai toiminnan kykyyn täyttää siihen kohdistetut vaatimukset ja odotukset. (Lääperi & Puromäki 2014, 50.) Sosiaali- ja terveystaloudissa lainsäädäntö määrittää monet laatuvaatimukset. Asiakaskunnasta ja toiminnasta riippuen on kuitenkin olemassa muitakin laatuun liittyviä säädöksiä ja suosituksia. Yksityisten sote-palvelujen hankinnassa ja kilpailutuksessa laadun merkitys on viime vuosina korostunut, ja niinpä laatujärjestelmä onkin yksi keino erottua kilpailussa. Lisäksi valtakunnalliset laatusuosituksot sosiaali- ja terveysalalla ovat ohjanneet alan organisaatioita tavoitteellisempaan laadunhallintaan. (Lääperi & Puromäki 2014, 51.)

Laatujärjestelmään sisältyy laatukäsikirja, prosessikuvaukset, työtapakuvaukset ja viiteaineisto. Erialaisten toimintaohjeiden avulla varmistetaan hyvän laadun tuottaminen. (Lääperi & Puromäki 2014, 51.) Sosiaali- ja terveydenhuollossa laadun kehittämiseksi käytettyjä malleja ovat muun muassa ISO 9000 – laatujärjestelmä ja sertifiointi, SHQS-malli ja Euroopan laatupalkinto (EFQM-malli). Pienille yksiköille soveltuvia malleja ovat Pienet-laatujärjestelmä (PIELA) ja ITE-menetelmä. (Lääperi & Puromäki 2014, 52.) Lisätietoa eri aihealueita ja palveluita koskevista laatuvaatimuksista löydät tämän oppaan kyseisiä aiheita koskevista osioista.

Lisätietoa Green Care –toimintaan liittyvästä laadunhallinnasta löydät julkaisusta Green Care –toimintatavan suuntaviivat Suomessa <http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu20.pdf> (MTT 2014.)

3.4 Koulutus

Palvelun tarjoajan koulutuksen ja osaamisen tulee aina olla suhteutettuna tarjottavaan palveluun. Esimerkiksi erilaisia terapioida voi asiakkailleen tarjota vain asianmukaisen koulutuksen saanut henkilö. Kuitenkin yhteistyö eri toimijoiden välillä lisää GC -palveluiden toteutusmahdollisuuksia. Toiminnan vaatima koulutus voi myös olla jakautunut palvelun tarjoajien kesken esimerkiksi siten, että toisella on sosiaali- tai terveystieteiden koulutus ja toisella maaseutualan koulutus. Green Care -koulutusta on Suomessa tällä hetkellä tarjolla melko hajanaisesti, lähinnä erilaisten kurssien muodossa. Joillakin aloilla on kuitenkin vakiintunutta menetelmäosaamista ja koulutusta siihen. Eri koulutusorganisaatiot kehittävät yhteistyössä kehittämishankkeiden ja yhdistystoiminnan kanssa GC -toimintaa tukevaa koulutusta jatkuvasti. Lisätietoa löydät oppaan luvusta 4, jossa kerrotaan tarkemmin eri GC -palvelumuodoista. (VoiMaa!.)

3.5 Tilat ja ympäristö

Green Care -toiminnassa käytettävät tilat ja ympäristö riippuu täysin kyseessä olevasta palvelusta. Green Care -toiminnan peruselementtinä luonto voi toimia joko tapahtumapaikkana, kohteena tai välineenä. Luontoelementti voi sijaita niin maalla kuin kaupungissakin ja sillä voidaan tarkoittaa kaikkea luontoon liittyvää viherkasveista metsään. Luonto toiminnan ympäristönä voi tarkoittaa esimerkiksi erämaaluontoa, hoidettua metsää, puistoa, puutarhaa tai maatilaa. Green Care -toiminnan luontoelementtinä tai osana sitä voivat olla myös eläimet. (Soini & Vehmasto 2014, 13.) Lisätietoa oppaan luvussa 4, jossa kerrotaan yksityiskohtaisemmin eri GC -palveluista.

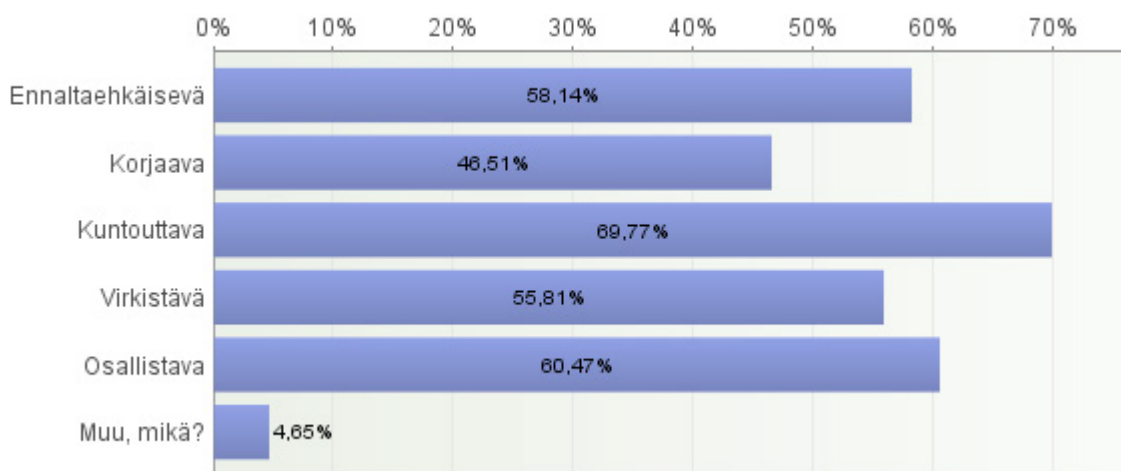

4 Minkälaisille Green Care –palveluille on kysyntää?

4.1 Kysely Green Care –palveluiden ostajille

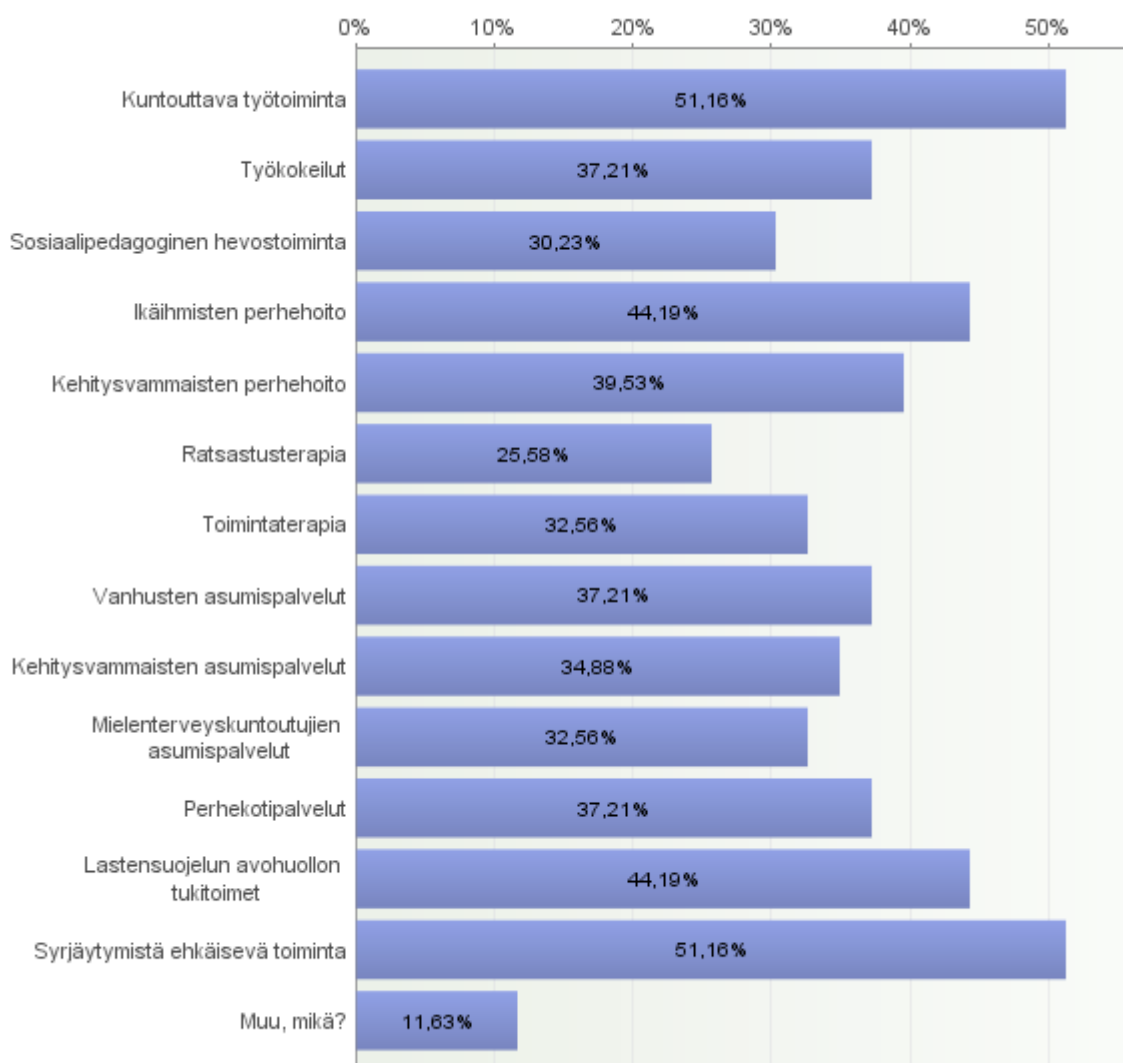
Opinnäytetyössä ”Opas Green Care –palveluiden tuottajalle” (Hirvinen, Juola & Mäki 2014) tehdyssä tutkimuksessa toteutettiin kysely Green Care –palveluiden ostajille. Kyselyssä kartoitettiin Green Care -palveluiden ostajien eli muun muassa kuntien ja kuntayhtymien sekä työvoimapalveluiden henkilöstön tietoisuutta ja kiinnostusta aiheita kohtaan sekä millaisille Green Care -palveluille Keski-Pohjanmaalla ja Oulun Eteläisessä on tarvetta. Kyselyyn vastasi 43 henkilöä. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

Green Care –toiminnan tärkeimmiksi tavoitteiksi vastaajat selvästi näkivät kuntouttavuuden ja osallistavuuden (KUVIO 1). Ennaltaehkäisevyys on nykyään ideaalina tavoitteena ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa. Raskaampien korjaavien palvelujen sijaan palveluntarjoajat suosisivat mieluummin kevyempiä ennaltaehkäiseviä palveluja. Kyselyn tulosten perusteella Green Care –toimintaa ei vielä tunneta kovin hyvin alueellamme, sillä vain vajaa kymmenen prosenttia oli täysi samaa mieltä siitä, että Green Care –toiminta on hänelle tuttua ja noin puolelle vastaajista toiminta oli jokseenkin tai täysin tuntematonta. Toisaalta tähän voi vaikuttaamyösse, että Green Care on terminä vielä uusijavakiintumaton, vaikkaitse sisällölliset toimintamenetelmät olisivatkin tuttuja. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

KUVIO 1. Mitkä seuraavista tavoitteista näet merkityksellisinä asiakasryhmiesi kannalta?

Kysyttäessä, millaisille Green Care -palveluille alueella olisi kysyntää. Yli puolet vastaajista valitsi kuntouttavan työtoiminnan ja sama määrä valitsi syrjäytymistä ehkäisevän toiminnan (KUVIO 2). Noin 44 prosenttia vastaajista kertoi alueellaan olevan kysyntää ikäihmisten perhehoidolle ja/tai lastensuojelun avohuollon tukitoimille. Vajaa 40 prosenttia ilmoitti alueellaan olevan kysyntää työkokeiluille, kehitysvammaisten perhehoidolle, vanhusten asumispalveluille ja/tai perhekotipalveluille. Reilut 30 prosenttia vastasi kysyntää olevan sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle, toimintaterapialle, kehitysvammaisten asumispalveluille ja/tai mielenterveyskuntoutujien asumispalveluille. Noin neljännes vastasi tarvetta olevan ratsastusterapialle. Viisi vastaajista kertoi kysyntää olevan jollekin muulle Green Care –palvelulle. Tässä kohdassa mainittiin muun muassa erilaiset life balance –ryhmät, virkistäytyminen, ystävätoiminta, kehitysvammaisten ja mielenterveyskuntoutujien päivätoiminta sekä kehitysvammaisten työtoiminta. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

KUVIO 2. Millaisille Green Care -palveluille alueellasi olisi mielestäsi kysyntää?

Kysyttäessä, millaisille Green Care –palveluille olisi kysyntää nousivat erityisesti esiin aiemmassa kysymyksessä esiin tulleiden Green Care –toiminnan ihannetavoitteiden mukaiset kuntouttava työtoiminta ja syrjäytymistä ehkäisevä toiminta. Tällaisia palveluja ei kyselyn tulosten mukaan ollut kovin paljon saatavilla, joten näille koettaisiin olevan enemmän tarvetta kuin sellaisille palveluille, joita on jo riittävästi saatavilla, esimerkiksi ratsastusterapialle. Kuitenkin myös jo olemassa oleville palveluille koettiin olevan edelleen tarvetta. Vastauksissa nousivat melko tasaisesti esiin erilaiset Green Care –toiminnan muodot, joten monenlaisille palveluille olisi todennäköisesti markkinoilla kysyntää. Tulokset selvästi kannustavat Green Care –yrittäjyyteen erilaisilla toimialoilla. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

Kyselyn tulosten pohjalta voidaan päätellä, että Green Care –toimintaan ja –yrittäjyyteen suhtaudutaan suurimmalta osin positiivisesti. Suurin osa vastaajista koki Green Care –toiminnan merkityksellisenä ja olisi valmiita suosittelemaan sitä asiakkailleen. Myös varhaiskasvatuksen kentällä Green Care –toimintaa voitaisiin kyselyn tulosten mukaan hyödyntää entistä enemmän. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

Kyselyn tulosten perusteella vaikuttaa, että Green Care –toimintaan suhtaudutaan yleensä ottaen mielenkiinnolla. Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että Green Care –toiminnasta, erityisesti paikallisista yrityksistä, kaivataan enemmän tietoa ja tiedostusta. Tiedotuksen tulisi olla ajankohtaista ja selkeää perustietoa Green Care –toiminnasta sekä yrittäjien tarjoamista palveluista. Tiedotuksen olisi hyvä olla näkyvää ja Green Care –toiminnan yleistä tunnettavuutta lisäävää. Vastausten perusteella Green Care –toiminta vaikuttaa hyvältä palvelulta monenlaisille asiakasryhmille. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.)

4.2 Green Care –palvelut Suomessa

Erilaisia luontolähtöisiä toimintamuotoja voidaan harjoittaa esimerkiksi metsässä, maatilalla, puutarhassa tai puistossa sekä monenlaisissa sisätiloissa. (Soini & Vehmasto 2014, 12.) Green Care –toiminta voidaan jaotella eläin-, puutarha-, luonto- ja maatila-avusteisiin toimintamuotoihin (Soini 2014, 25). Tässä luvussa käydään läpi erilaisia Suomessa käytössä olevia Green Care –toimintamuotoja ja kerrotaan niistä perustietoja.

4.2.1 Eläinavusteiset toimintamuodot

Eläinavusteinen toiminta jakautuu eläinavusteiseen terapiaan ja eläinavusteiseen toimintaan. Eläinavusteisessa toiminnassa käytettävät eläimet ovat yleensä lemmikki- tai kotieläimiä. (Lääperi & Puromäki 2014, 74.) Eläimen läsnäolo saa ihmisessä aikaan positiivisia ja parantavia vaikutuksia, jotka perustuvat pitkälle eläinten rauhoittaviin kykyihin. Eläimen läheisyys lohduttaa ja tukee sekä antaa elämäniloa ja hyvää mieltä silloinkin, kun läheisissä ihmissuhteissa on vaikeuksia. Vuorovaikutus eläimen kanssa tapahtuu ruumiinkielellä, joka voi olla sanallista vuorovaikutusta aidompaa ja todellisempaa. Eläin ei myöskään luokittele ja arvioi ihmisiä heidän sosiaalisen asemansa ja siihen liittyvien ulkoisten ominaisuuksien perusteella, vaan suhtautuu tasavertaisesti jokaiseen kohtaamaansa ihmiseen. Eläin tukee ihmisen hyvinvointia myös tuomalla rytmiä päivään, sillä perustarpeet, ravinto, riittävä lepo ja liikunta, ovat samanlaiset ihmisillä ja eläimillä. (Green Care Finland ry.)

4.2.1.1 Eläinavusteinen terapia

Eläinavusteinen terapia on terapeutin yhdessä eläimen kanssa toteuttamaa kuntoutusta, joka perustuu asiakaskohtaiseen suunnitelmaan. Terapiassa on motoriset ja/tai psykoterapeuttiset tavoitteet. (Soini 2014, 25.) Ratsastusterapia on tutuin eläinavusteisen terapian muoto. Kokemuksia on kuitenkin myös koiraavusteisesta fysioterapiasta ja alpakoista tai lampaista toimintaterapian apuna. Lisäksi on selvitetty suomenkarjan terapiakäyttöä. (Lääperi & Puromäki 2014, 74.)

Ratsastusterapia

- tarkoittaa ratsastusterapeutin ja koulutetun hevosen yhteistyössä toteuttamaa kokonaisvaltaista kuntoutusta
- terapiassa painottuvat ratsastusterapeutin pohjakoulutuksesta riippuen muun muassa motoriset, pedagogiset ja psykologiset tavoitteet
- Ypäjän hevosopisto järjestää ratsastusterapeuttikoulutusta yhdessä SRT ry:n kanssa. Pohjakoulutusvaatimuksena on ammattikorkea/opistotason ammatillinen koulutus opetus-, sosiaali- tai terveydenhuollon alalta, kahden vuoden työkokemus omassa ammatissa kuntoutusalalla sekä vahva hevoskokemus ja ratsastustaito. (Suomen Ratsastusterapeutit ry 2013.)

Lisätietoa:

Suomen Ratsastusterapeutit ry <http://www.suomenratsastusterapeutit.net/>

4.2.1.2 Eläinavusteinen toiminta

Eläinavusteinen toiminta on eläinten kanssa toteutettavaa ennaltaehkäisevää tai toimintakykyä parantavaa toimintaa. Eläinavusteinen toiminta on terapiaa vapaamuotoisempaa, ja sitä voidaan toteuttaa esimerkiksi harrastuksiin ja vapaa-aikaan yhdistettynä. (Soini 2014, 25.) Eläinavusteiseen toimintaan sisältyvät sosiaalipedagoginen eläintoiminta, tunnetaitovalmennus esimerkiksi hevosten tai koirien avulla, eläimet vanhainkodeissa ynnä muissa laitoksissa sekä kasvatukselliset toiminnat. (Lääperi & Puromäki 2014, 74).

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

- ennaltaehkäisevä ja korjaava sosiaalisen kuntoutuksen menetelmä syrjäytymisen ehkäisyssä
- perustuu ihmisen ja hevosen vuorovaikutukseen sekä tapahtumaympäristönä olevaan talliyhteisöön
- peruselementtejä ovat yhteisöllisyys, elämyksellisyys, toiminnallisuus ja dialogisuus
- ”Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa” on 25 opintopisteen laajuinen ammatillinen täydennyskoulutus
- pohjakoulutusvaatimuksena sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden alan koulutus ja vahva hevospäättämiskokemus
- koulutuksesta ei saa varsinaista pätevyyttä, mutta se lisää valmiuksia sosiaalipedagogisen hevostoiminnan järjestämiseen (Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry 2011.)

Lisätietoa:

Sosiaalipedagoginen
Hevostoimintayhdistys ry

<http://www.hevostoiminta.net/1>

© Heini Turunen

Kaverikoiratoiminta

- tarkoittaa vapaaehtoistoimintaa, jossa koira tuo iloa, elämyksiä ja läheisyyttä sellaisille ihmisille, joilla ei ole itsellään koira

- kaverikoiranohjaajat voivat tehdä koirineen vierailuja esim. lasten, kehitysvammaisten ja vanhusten luokse erilaisiin laitoksiin, kouluihin, päiväkoteihin ja tapahtumiin

- kaverikoiranimeä voivat käyttää vain Kennelliiton ryhmissä toimivat koirakot

- Kaverikoiratoimintaan pääsee mukaan joko käymällä Kennelliiton kaverikoirakurssin tai kouluttautumalla paikallisessa kaverikoiraryhmässä. Jos paikkakunnalla on kaverikoira-ryhmä, mukaan pääsee ottamalla yhteyttä ryhmän yhteyshenkilöön. (Suomen Kennelliitto ry.)

Lisätietoa:

Suomen Kennelliitto ry / Kaverikoirat
<http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat-tuovat-iloa-ja-elamyksia>

Eläinavusteinen kasvatust

- tarkoittaa tavoitteellista toimintaa, jonka avulla pyritään edistämään varsinkin tiedollisia valmiuksia (Soini 2014, 25)

- eläinavusteista kasvatusta voivat olla esimerkiksi lukukoiratoiminta ja koirat koululuokissa (Lääperi & Puromäki 2014, 74)

- ohjaajalta vaaditaan kasvatustalan koulutus ja tarvittavat valmiudet eläinten kanssa toimimiseen (Soini 2014, 25)

4.2.2 Puutarha-avusteiset toimintamuodot

Puutarha-avusteisuuteen sisältyvät puutarhaterapia, terapeutti ja sosiaalinen puutarhatoiminta sekä puutarhatoiminta (Soini 2014, 25). Puutarha-avusteisuutta voidaan hyödyntää niin fysio-, toiminta- kuin psykoterapiassa (Lääperi & Puromäki 2014, 77). Terapeutti ja sosiaalinen puutarhatoiminta tarkoittaa kasvien huolenpidon ja puutarhatoiminnan käyttöä hyvinvoinnin edistämiseksi ja työtoiminnassa. Puutarhatoiminta puolestaan on elämyksellistä, vapaamuotoista puutarhatoimintaa osana harraste- tai opetustoimintaa. (Soini 2014, 25.) Puutarha-avusteista toimintaa voivat olla myös puutarha-avusteiset päivä- ja työtoiminnot, työvalmennukset ynnä muut työllistämiseen liittyvät puutarhatoiminnot, vanhusten sekä muiden asiakasryhmien virkistystoiminta terapeutteilla pihilla ja vankilapuutarhat (Lääperi & Puromäki 2014, 77).

4.2.3 Luontoavusteiset toimintamuodot

Luontoavusteista toimintaa ovat ekopsykologiset harjoitukset, erämaaterapia, seikkailukasvatus/elämyspedagogiikka ja tavoitteellinen luontoliikunta. Ekopsykologiset harjoitukset ovat luontolähtöisiä harjoituksia, joiden avulla pyritään edistämään ongelmanratkaisua, voimavarakeskeisyyttä ja rentoutumista. Erämaaterapia on kokemuksellista toimintaa erämaaluonnossa, jossa tavoitteena on viedä asiakas ympäristöön, jossa hän ei ole tekemisissä ongelmia aiheuttavan ympäristön kanssa. Seikkailukasvatus/elämyspedagogiikka on riskien tiedostamista ja hallintaa luontoympäristössä. Sitä voidaan toteuttaa joko yksin tai ryhmässä. Seikkailukasvatuksen/elämyspedagogiikan tavoitteena on vastuunoton ja itsetuntemuksen kasvattaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Tavoitteellinen luontoliikunta puolestaan on terveyttä edistävää tavoitteellista liikuntaa luontoympäristössä. (Soini 2014, 25.)

4.2.4 Maatila-avusteiset toimintamuodot

Maatila-avusteisuuteen sisältyvät kuntouttava ja osallistava työ ja toiminta maatiloilla sekä elämyksellinen ja pedagoginen ruuan kasvattaminen ja maatilatoiminta (Soini 2014, 25). Lisäksi Green Care –toiminta maatilalla voi tarkoittaa eri ryhmien asumispalveluita tai perhehoitoa, työ- ja päivätoimintaa sekä kasvatusta ja opetusta maatilan yhteydessä. Suomessa on tällä hetkellä esimerkiksi lastensuojelun perhekoteja maatilaympäristössä, vankilatilalla harjoitettavaa maataloutta sekä vammaisten työ- ja päivätoimintaa maatiloilla. Maatiloilla tapahtuva Green Care –toiminta on Suomessa vielä melko harvinaista, eikä sille ole muodostunut vakiintunutta termiä. Esimerkiksi Saksassa maatiloilla toteutettavaa hoivatoimintaa kutsutaan nimellä sosiaalinen maatalous (Social Farming), Alankomaissa puolestaan hoivamaatalous (Care Farming) ja Norjassa taas Inn På TUNET. (Lääperi & Puromäki 2014, 79.)

4.2.5 Muut Green Care –palvelut

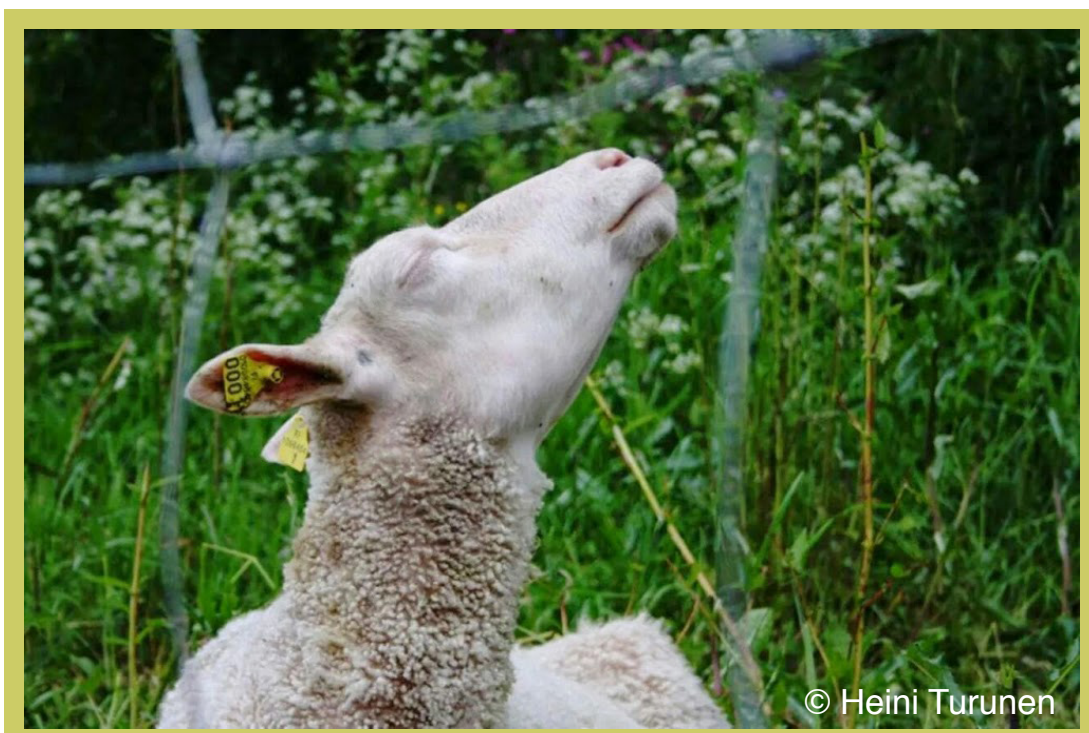
Seuraavat palvelut eivät itsessään ole Green Care –palveluita, mutta niitä voidaan tuottaa eläin-, luonto-, puutarha- tai maatila-avusteisina, jolloin ne kuuluvat Green Care –palveluihin. Green Care –palveluina voidaan tuottaa esimerkiksi päivä- ja työtoimintaa, työkokeiluja, perhehoitoa, asumispalveluja, toimintaterapiaa, fysioterapiaa sekä psykoterapiaa (Lääperi & Puromäki 2014, 74-80).

Kuntouttava työtoiminta

- on kunnan järjestämää toimintaa, jolla pyritään parantamaan henkilön elämänhallintaa ja luomaan edellytyksiä työllistymiselle (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189, 2 §.)
- kuntouttavaa työtoimintaa ei voi tuottaa yritys, mutta kunta voi järjestää sitä esim. rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön kanssa (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189, 6 §.)
- järjestämisen perusteena aktiivointisuunnitelma, joka laaditaan yhteistyössä asiakkaan, työ- ja elinkeinotoimiston ja kunnan sosiaalihuollon viranomaisen kesken
- voidaan järjestää asiakkaan tarpeista riippuen osa- tai kokopäiväisesti 1-5 päivänä viikossa 3-24 kuukauden ajan (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012.)

Lisätietoa:

<http://www.fnlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189#L7P22>, http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveys-palvelut/kuntoutus/kuntouttava_tyotoiminta

© Heini Turunen

Kehitysvammaisten päivätoiminta

- kunnan tulee järjestää vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa vaikeavammaiselle henkilölle, mikäli henkilö välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavallisesta elämästä
- myös kehitysvammalain nojalla voidaan järjestää päivätoimintaa, jolla pyritään edistämään kehitysvammaisten henkilöiden sopeutumista yhteiskuntaan
- päivätoiminnan tulee tukea itsenäisessä elämässä selviytymistä ja edistää sosiaalista vuorovaikutusta
- päivätoimintaan voi sisältyä esimerkiksi ruuanlaittoa, liikuntaa, keskustelua, retkeilyä, luovaa toimintaa ja sosiaalisten taitojen harjaannuttamista
- päivätoimintaan osallistuminen voi auttaa vaikeavammaisen henkilön siirtymistä työtoimintaan ja mahdollisesti työelämään (Konttinen 2011.)

Lisätietoa:

<http://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/pai-vatoiminta>

Ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta

- kotona pärjäämistä ja kotihoitoa tukevaa suunnitelmallista päivätoimintaa
- ei suoranaisesti lakiin perustuvaa toimintaa, mutta monet kunnat järjestävät sitä
- tavoitteina voivat olla fyysinen, psyykinen tai sosiaalinen kuntoutus tai virkistys
- päivätoiminnalle ei ole olemassa valtakunnallisia laatukriteerejä (Verkkokonsultit/Vanhustyön konsulttiryhmä 2011.)

Työkokeilu

- työkokeilun avulla voidaan selvittää vaihtoehtoja ammatinvalinnalle ja uralle tai tukea työmarkkinoille palaamista
- voidaan järjestää esimerkiksi, jos henkilöllä ei ole ammatillista koulutusta tai hän haluaa vaihtaa alaa tai ammattia, näin voidaan selvittää kiinnostaako kyseinen ala tai ammatti
- kokeilun avulla voidaan myös ottaa selvää, sopisiko yrittäjäyys uravaihtoehdoksi
- järjestäjänä voi toimia yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, yhteisö (esimerkiksi kunta tai yhdistys), säätiö, työpaja, valtion virasto tai laitos
- tulee järjestää aidossa työympäristössä, eikä yksityishenkilö voi toimia työkokeilun järjestäjänä
- työkokeilusta tehdään kirjallinen sopimus työkokeiluun osallistuvan, TE-toimiston ja työkokeilun järjestäjän kesken (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014.)

Lisätietoa:

http://www.te-palvelut.fi/te/fi/erikoissivut/kaytannot_ja_saannokset/index.html

Perhehoito

- toimeksiantosuhteinen perhehoito on oman kodin ulkopuolella tapahtuvaa hoitoa tarvitsevan henkilön hoitamista yksityisessä perheessä perheenjäsenenä
- henkilöä, joka antaa perhehoitoa kutsutaan perhehoitajaksi; hoidettaessa lapsia ja nuoria perhehoitajaa kutsutaan usein sijaisvanhemmaksi ja perhettä sijaisperheeksi
- perhehoitoa voidaan tarjota lasten ja nuorten lisäksi myös aikuisille kehitysvammaisille, mielenterveyskuntoutujille tai ikääntyneille
- perhekodiksi kutsutaan yksityisen perheen kotia, jossa annetaan perhehoitoa
- perhekodissa voidaan yhtä aikaa tarjota hoitoa enintään neljälle henkilölle hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan laskettuina, ellei kyseessä ole hoidon antaminen sisaruksille tai saman perheen jäsenille
- jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä ja ainakin toisella hoitopaikassa asuvista hoito- ja kasvatustehtäviin osallistuvista henkilöistä on tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- tai kasvatustehtävistä, voidaan perhekodissa hoitaa enintään seitsemää henkilöä samaan aikaan (Perhehoitoliitto ry.)

Lisätietoa:

<http://www.perhehoitoliitto.fi>

Asumispalvelut

- tarkoittavat palvelu- ja tukiasumista

- mahdollista saada henkilön, joka tarvitsee erityisestä syystä apua tai tukea asunnon tai asumisensa järjestämisessä (Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710, 22-23 §.)

- järjestämisestä vastaa kunta, mutta se voi hankkia palvelut myös järjestöiltä ja yksityisiltä yrittäjiltä

- järjestetään sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain perusteella

- järjestetään ikäihmisille, vammaisille, kehitysvammaisille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille

- tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu paljon apua, hoivaa ja valvontaa tarvitseville (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

Lisätietoa:

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/asumispalvelut

Toimintaterapia

- toiminnan terapeuttiseen käyttöön sekä toimintaterapeutin ja asiakkaan väliseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen perustuvaa kuntoutusta

- pyritään mahdollistamaan asiakkaan itsenäisyyttä omassa arjessa ja toiminnassa, niin että hän pystyy osallistumaan omaan elämäänsä ja sen valintoihin

- sopii ihmisille, joilla on ongelmia päivittäisestä elämästä selviytymisessä, kuten syrjäytymisvaarassa oleville nuorille, osatyökykyisille työkäisille ja ikääntyville henkilöille (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2012.)

Lisätietoa:

<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/toimintaterapia.html>

Fysioterapia

- perustana on terveyden, liikkumisen ja toimintakyvyn edellytysten tunteminen
- asiakkaan/potilaan terveyttä, liikkumista, toimintakykyä ja toimintarajoitteita arvioidaan hänen omassa toimintaympäristössään
- menetelmiin kuuluvat terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, terapeutin harjoittelu, manuaalinen ja fysikaalinen terapia sekä apuvälinepalvelut (Suomen Fysioterapeutit ry 2013.)

Lisätietoa:

<http://www.suomenfysioterapeutit.fi/>

Psykoterapia

- voidaan hoitaa erilaisia mielenterveysongelmia
- antaa keinoja vaikeiden tunteiden, asioiden ja ihmissuhdeongelmien käsittelyyn sekä ongelmanratkaisutaitoja ja kykyä havainnoida omaa toimintaa
- psykoterapiamuotoja ja -suuntauksia on paljon erilaisia (Suomen Psykologiliitto ry.)

Lisätietoa:

http://www.psyli.fi/psykoterapeuttiluettelo/tietoa_psykoterapiasta

"Mielenkiintoinen, tarvetta, kun saa toiminnan riittävän tunnetuksi ja hyviä kokemuksia"

"Positiiviset ajatukset tätä toimintaa kohtaan."

"Suhtaudun erittäin myönteisesti Green Care-toimintaan ja toivon, että sen merkitys palveluissa kasvaa"

"Hienoa toimintaa, uusia innovatiivisia yrityksiä tarvitaan tälle raskaalle alalle."

Mietteet on poimittu kyselystä Green Care -palveluiden ostajille.

Yhteystiedot:

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto & aikuiskoulutus
Kannuksen toimipaikka
Ollikkalankatu 3 (PL 21)
69101 Kannus
puh: 040 807 3564
Sähköposti: info.kannus@kpedu.fi

Yhteistyössä:

Teksti: sosionomiopiskelijat Suvi Hirvinen,
Sonja Juola ja Jenna Mäki

Oppaan kuvat: Suvi Hirvinen, Sonja Juola
ja Heini Turunen

Taitto: Soile Lämsä

LÄHTEET

ALAT Terapia-alkumat ja -laamat. Eläinten testaus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.alat.fi/>. Luettu 6.8.2014.

Green Care Finland ry. Eläin auttaa. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.gcfinland.fi/elain?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko>. Luettu 30.7.2014.

Green Care Finland ry. Toimialat. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.gcfinland.fi/toimialat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko>. Luettu 20.7.2014.

Hirvinen, S., Juola, S. & Mäki, J. Opas Green Care –palveluiden tuottajalle. Centria ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, opinnäytetyö.

Ilmarinen, K., Kirveenummi, A., Soini, K. & Yli-Viikari, A. 2011. Green Care sosiaalisena innovaationa suomalaisessa palvelujärjestelmässä. Yhteiskuntapolitiikka 76. 320-330. Pdf-tiedosto. Saatavissa: https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/mita/Soini_Yhteiskuntapolitiikka.pdf. Luettu 7.11.2013.

Kela. 2010. Kelan vaikeavammaisten avoterapiastandardi. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.kela.fi/documents/10180/12149/avostandardi19.1.2010.pdf>. Luettu 12.8.2014

Konttinen, J.-P. 2011. Päivätoiminta. Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos. Sosiaaliportti. Vammaispalvelujen käsikirja. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/paivatoiminta/>. Luettu 10.7.2014.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189.

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011

Läpäperi, R. & Puromäki, H. 2014. Kohti suomalaista Green Care –laadunhallintaa. Teoksessa E. Vehmasto (toim.) MTT-Kasvu 20 – Green Care –toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Jokioinen: MTT. 49-94. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu20.pdf>. Luettu 26.9.2014.

MTT. 2014. E. Vehmasto (toim.) MTT-Kasvu 20 - Green Care –toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Jokioinen: MTT. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu20.pdf>. Luettu 22.7.2014.

Perhehoitajalaki 312/1992

Perhehoitoliitto ry. Mitä perhehoito on? Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.perhehoitoliitto.fi/perhehoito>. Luettu 19.10.2014.

Perhehoitoliitto ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.perhehoitoliitto.fi>. Luettu 19.10.2014.

Soini, K. 2014. Green Care –toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin lähtökohdat. Teoksessa K. Soini (toim.) MTT Kasvu 21 – Luonnosta hoivaa ja voimaa: Miten arvioida Green Care –toiminnan vaikuttavuutta. Jokioinen: MTT. 12-49. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu21.pdf>. Luettu 1.8.2014.

Soini, K & Vehmasto, E. 2014. Kohti suomalaista Green Care –toimintatapaa. Teoksessa E. Vehmasto (toim.) MTT-Kasvu 20 – Green Care –toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Jokioinen: MTT. 8-28. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu20.pdf>. Luettu 18.6.2014.

Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607

Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2011. Asumispalvelut ja asunnon muutostyöt. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/asumispalvelut. Luettu 19.6.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Ikäihmisten palvelujen laatusuositus. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1063089. Luettu 11.8.2014

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2012. Kuntouttava työtoiminta. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/kuntoutus/kuntouttava_tyotoiminta. Luettu 28.9.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö & Suomen Kuntaliitto. 2003. Vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuositus - Yksilölliset palvelut, toimivat asunnot ja esteetön ympäristö. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:4. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.thl.fi/documents/10542/471223/asumispalveluiden%20laatusuositus.pdf>. Luettu 30.10.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö & Suomen Kuntaliitto. 2008. Ikäihmisten palvelujen laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisuja 2008:3. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3672.pdf&title=Ikaihminen_palvelujen_laatusuositus_fi.pdf. Luettu 19.10.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö & Suomen Kuntaliitto. 2014. Lastensuojelun laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2014:4. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=9882186&name=DLFE-30055.pdf. Luettu 30.10.2014.

Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. Eettiset ohjeet. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://files.kotisivukone.com/hevostoiminta.kotisivukone.com/UUDET_TIEDOSTOT/eohjeet_logopaperilla.pdf. Luettu 6.8.2014

Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. 2011. Etusivu. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hevostoiminta.net/1>. Luettu 1.8.2014.

Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. 2011. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hevostoiminta.net/10>. Luettu 1.8.2014.

Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry. 2011. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hevostoiminta.net/11>. Luettu 1.8.2014.

Suomen Fysioterapeutit ry. 2013. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.suomenfysioterapeutit.fi/>. Luettu 19.10.2014.

Suomen Fysioterapeutit ry. 2013. Mitä fysioterapia on?. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.suomenfysioterapeutit.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=275. Luettu 23.7.2014.

Suomen Kennelliitto ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat/>. Luettu 6.8.2014.

Suomen Kennelliitto ry. Kaverikoirat tuovat iloa ja elämyksiä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat-tuovat-iloa-ja-elamyksia>. Luettu 1.8.2014.

Suomen Kennelliitto ry. Näin pääset mukaan. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat/nain-paaset-mukaan>. Luettu 1.8.2014.

Suomen Psykologiliitto ry. Tietoa psykoterapiasta. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.psyli.fi/psykoterapeuttiluettelo/tietoa_psykoterapiasta. Luettu 23.7.2014.

Suomen Ratsastusterapeutit ry. 2013. Etusivu. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.suomenratsastusterapeutit.net>. Luettu 1.8.2014.

Suomen Ratsastusterapeutit ry. 2013. Koulutus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.suomenratsastusterapeutit.net/7>. Luettu 30.7.2014.

Suomen Ratsastusterapeutit ry. 2013. Ratsastusterapia. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.suomenratsastusterapeutit.net/6>. Luettu 30.7.2014.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry. 2012. Toimintaterapia. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/toimintaterapia.html>. Luettu 22.7.2014.

Suomen Uusyrittäjäkeskukset ry. 2013. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/Perustamisopas_2013_web.pdf. Luettu 22.7.2014.

Suomen Uusyrittäjäkeskukset ry. 2014. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/Perustamisopas_2014_web.pdf. Luettu 22.10.2014.

Suomen Yrittäjäopisto. 2014. Yrittäjyys. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.syo.fi/yrittajyys>. Luettu 22.10.2014.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. Työkokeilun käytännöt ja säännökset. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.te-palvelut.fi/te/fi/erikoissivut/kaytannot_ja_saannokset/index.html. Luettu 3.7.2014.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. Yrittäjäksi kouluttautuminen. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/yrittajaksi_kouluttautuminen/index.html. Luettu 22.10.2014.

Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.7.2005/608

Valvira. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto. Omavalvonta yksityisissä sosiaalipalveluissa. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/sosiaalihuolto/omavalvonta. Luettu 13.8.2014

Vehmasto, E. 2013. Green Care tänään – ja huomenna?. MTT. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/voimaa/Green%20Care%20-toiminnan%20esittely.%20Power%20Point..pdf>. Luettu 6.8.2014.

Verkkokonsultit/Vanhustyön konsulttiryhmä. 2011. Mihin lakiin perustuu kuntien järjestämä ikääntyneiden yli 65-v. kuntouttava päivätoiminta?. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Sosiaaliportti. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/konsultointi/vanhustyo/kysymys/kysymykset-ja-vastaukset-ikaihmissen-palvelut/mihin-lakiin-perustuu-kuntien-jarjestama-ikaantyneiden-yli-65-v-kuntouttava-paiva-toiminta#.U754R_1_ugR. Luettu 10.7.2014.

Verohallinto. 2011. Yrityksen perustaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Perustaminen. Luettu 20.7.2014.

VoiMaa!. Luonto hyvinvoinnin lähteenä – suomalainen Green Care. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/voimaa/greencare.pdf>. Luettu 19.7.2014.